

prohòmens bons e leyls, per feels que façen les midas --- e misuren, al primer dia que assinat serà a midar, primerament lo *reptat* ---» (ZRPb. XIII, 103). I veg. els testimonis de Desclot i dels *Usatges*, que cito en *EntreDL* III, 11.

«Lo Leupart *reptà* lo rey de trahició, e dix que l' rey falçament havia presa sa muller»; «un home *reptava* un altre de ladruniç, e aquell scusava's irosament e menaçant ---; e on pus fortment s'escurava, pus crexia e multiplicava la ira a aquell qui l' *reptava* ---»; «lo canonge qui prehicava dix --- —*Reptaren* a tort Jesú Cr. com digueren que ell era embriac e endemoniat ---», Llull (*Merav*, NCL II, 138; *Blanq.* II, 85,8, II, 134.10).

Ja a l'E. Mj. es troba també amb el sentit no feudal de 'renyar, fer repremsió': «--- son estament --- lo juglar lo volc saber, per ço que l' *rebtàs* si fos refredat de la devoció que sulia aver a ésser ermità», id., id. II, 134.10. «Con En Berenguer d'Entença fo mort --- fiu aplegar consell general e *repté* ls, tots, d'aço que ls era esdevengut; e fiu-los remembrants de quan eren tenguts a aquell ric-hom que mort havien ---», fets de 1307, Muntaner (§ 233, Casac. VI, 90.5); «cant éls se víran nuus, éls conegren lur pecat --- lu<r>s pensements sabé, e viu que éls *avien* pecat, vènc a éls --- e *raptà* ls de tot sò que avien fet ---; apelà Adam --- e cant él l'ac *reptat* primerament, sí li dix: —Tu menyaràs ton pa ab suor ---» (*Questa*, 158.3); «*reptar* no cal de lurs vicis les dones, / car de aquells natura n pren lo càrrec», Ausiàs civ, 24a1; «qui us ha lunyada? / —Lo fals marit, qui m'ha *reptada* / que no us mir» en una bonica canço catalana de mal maridada, que els adaptadors de 1429, monjos de Sant Cugat, afegeixen a llur versió catalana del *Decam* (VIII, § 10, 505.1).

Per raons fonètiques és obligat admetre que el cast. *reptar*, cast. ant. *reptar*, va ser manllevat del català o l'oc. (veg. DCEC).

DERIV.: *Repte*: encara que grafiat *repta* «reptament, acte de reptar», deu ser aquest masculí el mot que trobà el DAG. en textos dels Ss. xv i xvi; el recull Lab. 1840 (si bé en forma acastellanada *rrepto*). A Tort. pren el sentit de 'cop de geni, accés d'ira': «apagar d'una bufada lo cregol; però eixos *reptes* no'ls gastem: lo lector i jo mos ham fet massa amics per a despedirnos a la francesa», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 195).

Des de c. 1950, alguns periodistes, i altres que volen ostentar certa «cultura» internacional (de lectors del *Reader's Digest*), s'han posat a dir o escriure *repte*, calcant servilment una de les accs. de l'angl. *challenge*, acc. que el nostre *repte* no ha tingut mai, i que els escau tant com un Crist entre quatre pistoles; quan haurien pogut dir *un imperatiu*, o *un enut*, amb molta més efectivitat, claredat i elegància, i sense pecar contra la nostra llengua i el sentit comú, i «ensenyar la ceba» d'una deplorable manca de cultura poliglòtica, i desconeixement de la llengua pròpia: *repte* no significa ni ha significat mai altra cosa que 'severa repremsió' o 'provocació ofensiva'. Val a dir que els estralls que causa la barateta revista americana a la integritat i bon gust de les llengües i l'estil llatins i europeus

són pitjors i més deplorables que els de la coca-cola i els «dónuts».

Reptament [*reptamento*, 1225; supra; S. XIII: *Usatges*; Muntaner, Casac. II, 21.7]. *Reptança* (DAG). *Reptant*. *Repiador* [S. xv, *Pecador Remut*, DAG]. *Ret* i *retar*, intolerables i esporàdics castellanismes.

Reptiri i més antigament *reptir*, el principal mot català per a 'repte, reptament': que justament ens explica la poca antigor de les dates de *repte*. Morfològicament, s'explica com una creació romànica, empeltant-li la terminació del seu rigorós sinònim ll. *vituperum*: «pensà com lo fass' acuir / e ella no n fos en *raptur*», *Set Savis* (v. 2324) 'no en fos acusada', com ja va veure Mussafia; «per clamorem, aut per ullum *reptir* quod vobis facerem, non faciatis mecum batallam, neque cum ullo Seniore aut Bajulo de Tortosa», *CostTort.* (Ol., p. 486). «En Cerverí fon reprès --- guarda, emperò, com l'escusa en especial un hom qui l'amava, responent al *reptiri* tot axí ---», Eix. (*Terç*, cap. 957; *EntreDL* I, 237); «De Magdalena, / de l'alta Elena, / peregrinatge, / hospitalatge, / dels pobres zel, / de Isabel, / --- / de Caterina, / --- / Agnès, Lucia, / virginitat, / ab caritat, / per fer martiri, / sense *reptiri*, / ne pots amar», JRoig (*Spill*, 15374); «ho fasia per *repteri* que ells li'n fasien», 1457 (*InvLC*). «--- La dita almoyna serà de altra primera almoyna, sens *raptui* [lleg. *raptiri*] de aquesta, e que puxa scusar ab los majors», doc. de confraries, de 1495 (*CoDoACA* XL, 493).

Repte adj., V. *redde*, *règeu* (RÍGID)

REPTIL, pres del ll. *repīlis* id., derivat de *repēre* 'anar a rossegons'. □ 1ª doc: c. l'a. 1500, Cauliac; Belv.; que l'accentua bé *reptil*. En la meva joventut era bastant general la pronúncia *reptil*, imitada possiblement del cast., que la prengué del fr. Abans s'havia pres *reptilia* del plural ll. *reptilia*, fent-ne *reptīlies* (V. el Gènesi de Serra, *AlcM*). *Reptant*, pres del participi del ll. *reptare*, freqüentatiu de *reper*. *Reptació*.

Repúblic, *república*, *republicà*, *republicanall*, *republicanisme*, V. *res* *Repudi*, *repudiació*, *repudiar*, V. *rebutjar* *Repugna*, *repugnància*, *repugnant*, *repugnar*, V. *puny* *Repujar*, V. *puig* *Reputular*, V. *poll* *Repulsa*, *repulsar*, *repulsió*, *repulsiu*, *repulsori*, V. *espellir* *Repunt*, *repuntadora*, *repuntar*, *repunteig*, *-ejar*, *repuntetes*, *repunxar*, *repunxó*, V. *punt* *Repunxó* (planta), V. *rabassa* *Repunyar* (*Escrig*, 1855, d'on el copia el L. Salvat), està per *rapunyar*, derivat d'*arrapar* *Repussall*, *repussalla*, *repussar*, V. *espellir* Com a terme d'escultura, sembla ser deformació afrancesada de *repujar* (V. PUJAR) *Reputació*, *reputar*, *reputat*, V. *podar* *Reputegar*, V. *rebotegar* *Requal*, V. *rècua* *Requadrall*, *requadrar*, *requadrell*, *requadro*, V. *quadro* - *Requeda*, *requedar*, V. *quedar* *Requeridor*, *requeriment*, *requerir*, *request*, *requesta*, *requestalles*, *requestar*, V. *questió* *Requet*, V. *quedar*

REQUETE, 'organització radical del partit carlí'.